

занять та самостійної роботи. Підрозділ «Історична довідка» слугує розширенню знань, висвітлюючи історичні факти, відомості про життя вчених, котрі зробили внесок у розвиток теорії чисельного диференціювання та інтегрування. Також наведено перелік рекомендованої літератури з теми.

Розроблений електронний продукт простий у використанні, має зручні засоби навігації, забезпечує швидкий перехід між структурними підрозділами, завдяки легкому доступу через Internet-мережу може використовуватись не лише в аудиторних умовах, а й при дистанційному опануванні навчальних курсів та в самостійній роботі студентів.

Існує позитивний досвід використання подібного електронного навчального контенту при вивченні дисциплін «Методи обчислень» на факультеті комп'ютерних наук, математики, фізики та економіки [1-4] та «Математичні методи у біології» на факультеті природничих наук та менеджменту.

Література:

1. Лялька В. Розробка електронного лабораторного практикуму „Розв'язування систем лінійних алгебраїчних рівнянь”. *Збірник наукових праць викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів фізико-математичного факультету (до 95-річчя заснування Полтавського державного педагогічного університету імені В. Г. Короленка)*. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2009. С. 199-200.

2. Кононович Т.О. Розробка електронних довідкових систем до лабораторного курсу “Чисельні методи”. *Матеріали XI Всеукраїнських педагогічних читань, присвячених пам'яті М.В. Остроградського «Науково-педагогічна спадщина Михайла Остроградського і сучасні проблеми освіти», 26-27 вер. 2011 р.* Полтава: ТОВ «АСМІ», 2011. С.152-154.

3. Бичова А.І., Бухун Т.О. Створення web-додатку навчального призначення засобами РНР. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених та студентів «Новітні інформаційно-комунікаційні технології в освіті» (Полтава, 21-22 листопада 2012 р.)*. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2012. С. 81-82.

4. Кудря О.М. Створення web-додатку навчального призначення «Методи обробки експериментальних даних». *Збірник наукових праць викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів фізико-математичного факультету*. Полтава: Астроя, 2016. С.170-171.

ІНТЕГРАЦІЯ КОНЦЕПЦІЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС НА КАФЕДРІ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Костенко В.О., Акімов О.Є., Волкова О.А., Міщенко А.В., Назаренко С.М., Соловійова Н.В., Заколотна О.Е., Денисенко С.В.

*Полтавський державний медичний університет,
Полтава, Україна, nitrate11111@gmail.com*

Сучасна медична освіта стоїть перед викликами, які потребують багаторівневих підходів для підготовки майбутніх фахівців. Одним із ключових напрямків є інтеграція концепцій сталого розвитку у навчальні програми, зокрема на кафедрі патофізіології. Це зумовлено не лише необхідністю розуміння біологічних і медичних процесів, але й усвідомленням соціальної відповідальності та ролі медицини у досягненні глобальних цілей.

Цілі сталого розвитку ООН (ЦСР) стали глобальними орієнтирами для забезпечення сталого розвитку суспільства [1]. Вони охоплюють економічні, соціальні й екологічні аспекти, зокрема такі, як «забезпечення здорового способу життя та добробуту людей будь-якого віку» (ЦСР 3), «забезпечення гендерної рівності, розширення прав і можливостей усіх жінок та дівчаток» (ЦСР 5), «забезпечення наявності та сталого управління водними ресурсами та санітарією» (ЦСР 6), «скорочення

нерівності всередині країн і між ними» (ЦСР 10), «вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та її наслідками» (ЦСР 13), «зміцнення засобів здійснення й активізація роботи в рамках глобального партнерства в інтересах сталого розвитку» (ЦСР 17).

Патофізіологія як наука досліджує порушення функцій організму, що спричиняються різними патологічними станами. Однак, сучасне розуміння хвороб виходить за рамки лише біологічних процесів. Чимало захворювань (зокрема неінфекційних) тісно пов'язані з соціальними, економічними та екологічними чинниками [2]. Зміна клімату, забруднення довкілля, неправильне харчування та стресові фактори є важливими елементами патогенезу багатьох хвороб. Таким чином, медичні працівники повинні бути обізнаними не лише у біологічних основах патологій, але й у їхніх екологічних і соціальних аспектах.

Метою дослідження є оцінка актуальності та результативності інтеграції концепцій сталого розвитку (ЦСР) у навчальний процес на кафедрі патофізіології медичного університету, а також визначення впливу цієї інтеграції на підготовку майбутніх медичних фахівців.

Методи дослідження. Проведено аналіз наукової літератури, нормативних документів і звітів щодо впровадження сталого розвитку в освіту загалом та медичну освіту зокрема (аналітичний метод), виконано опис інтеграції концепцій сталого розвитку в навчальний процес кафедри патофізіології шляхом аналізу навчальних планів, програм лекцій, практичних занять та наукових досліджень, які проводяться на кафедрі (описовий метод), проведено інтерв'ювання студентів і викладачів кафедри щодо їх обізнаності про ЦСР, оцінки актуальності інтеграції сталого розвитку у медичну освіту, впливу цих концепцій на розуміння соціальної відповідальності та міждисциплінарної роботи (соціологічний метод).

Результати. Інтеграція ЦСР у навчальні програми кафедр медичних університетів сприяє підготовці лікарів, які здатні впливати на стале майбутнє людства, приймаючи рішення, що враховують екологічні та соціальні наслідки. Такий підхід дозволяє майбутнім фахівцям застосовувати патофізіологічні знання для вирішення глобальних викликів.

Впровадження концепцій сталого розвитку у навчальний процес на кафедрі патофізіології має декілька важливих результатів. По-перше, студенти отримують можливість аналізувати захворювання у ширшому контексті, що дозволяє зрозуміти, як економічні, соціальні та екологічні чинники впливають на поширення та розвиток патологій. Це сприяє формуванню у них багатогранного підходу до медичної практики, що відповідає вимогам сучасної медицини.

По-друге, студенти розвивають навички соціальної відповідальності. Майбутні медичні працівники повинні бути готові до участі в ініціативах з охорони здоров'я, що передбачають співпрацю з громадами та суспільством загалом. Наприклад, знання про вплив змін клімату на здоров'я дозволяє лікарям брати участь у розробці стратегій адаптації медичних систем до нових викликів. Це також мотивує їх до участі в дослідженнях, спрямованих на виявлення шляхів мінімізації негативного впливу глобальних змін на здоров'я людей.

Третій важливий результат — це формування у студентів здатності працювати над міждисциплінарними рішеннями. Оскільки досягнення ЦСР вимагає співпраці різних галузей, медицина не може залишатися в ізоляції від інших наукових дисциплін. Вивчення сталого розвитку сприяє залученню студентів до роботи в команді з фахівцями різних напрямків, таких як екологія, соціологія, економіка. Це забезпечує формування комплексного підходу до вирішення питань здоров'я.

Попри позитивні результати інтеграції концепцій сталого розвитку у навчальний процес кафедри патофізіології, існують певні виклики. По-перше, необхідність адаптації

навчальних планів та забезпечення відповідних матеріалів і методологій вимагає додаткових ресурсів та підготовки викладацького складу.

З цією метою в останні роки на кафедрі створено низку навчальних посібників, що орієнтуються на досягнення ЦСР [3, 4]. По-друге, міждисциплінарний підхід вимагає тіснішої співпраці між кафедрами різних закладів вищої освіти України та інших держав, що також є викликом для традиційної системи навчання. Наслідком такої співпраці з висококваліфікованими фахівцями – фізиками, хіміками, нейрофізіологами, фармацевтами, ревматологами та неврологами стала низка спільних публікацій у високорейтингових наукових виданнях, які широко використовуються у навчальному процесі на кафедрі патофізіології.

Тобто, перспектива розвитку такої інтеграції є надзвичайно важливою. В умовах зростання глобальних загроз (як екологічних, так і соціальних), фахівці з вищою освітою повинні бути готові до участі у вирішенні цих проблем. Медична освіта, яка враховує концепції сталого розвитку, забезпечить підготовку фахівців нового покоління, здатних приймати рішення, орієнтовані на довгострокове збереження здоров'я населення та планети загалом.

Висновки. Інтеграція концепцій сталого розвитку у навчальний процес на кафедрі патофізіології медичних університетів є необхідним кроком для підготовки сучасних фахівців. Цей підхід дозволяє поєднати біологічні та соціально-екологічні аспекти патологій, формувати навички соціальної відповідальності та співпраці у вирішенні глобальних викликів. Подальший розвиток цієї інтеграції сприятиме формуванню нової генерації лікарів, здатних ефективно працювати в умовах сучасних глобальних загроз та викликів.

Література:

1. The Sustainable Development Goals. Welcome to the United Nations. Available from: <https://www.un.org/sustainabledevelopment/>
2. Renganathan E, Davies P. Sustainable Development Goals and the role of and implications for primary care physicians. *Malays Fam Physician*. 2023 Sep 16;18:54. doi: 10.51866/cm0005.
3. Akimov OYe, Solovyova NV, Kostenko VH. Pathogenic action of environmental factors. *Poltava*; 2023. 136 p.
4. Akimov OYe, Denysenko SV, Kostenko VH. Pathophysiology of thermoregulation: Fever. *Poltava*; 2024. 119 p.

ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛИ-ЛАБОРАТОРІЇ ДЖОНА ДЬЮЇ ЯК СТРУКТУРНОГО ПІДРОЗДІЛУ УНІВЕРСИТЕТУ ЧИКАГО (1894-1904 рр.)

Кравцова Н.Г.

*Полтавський юридичний інститут
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
nadkravtsova@ukr.net*

Соціально-економічні трансформації в Україні, створення міжнародного освітнього простору, суголосність глобальних педагогічних процесів прискорюють динаміку демократизації і гуманізації вітчизняної освіти, актуалізують перцепцію історико-педагогічного досвіду країн зі сталою демократією. Це обумовлює тривалий, сталий інтерес до педагогічного новаторства Джона Дьюї (1859–1952) – визначного американського педагога, філософа, засновника Чиказької експериментальної школи-лабораторії – альтернативного навчального закладу, діяльність якого залишається у фокусі уваги світової педагогічної спільноти вже більше століття.